

Hanoeka

door Don Esposito

Hanoeka (Modern Hebrews: khanoeka) is de joodse dag van nationalisme genaamd het feest der lichten omwille van de joden die een kandelaar met negen kaarsen laten branden ten tijde van hun feest. De oorsprong van het feest ligt in de guerrilla oorlog die werd uitgevochten tussen Matityahoe Makkabi en zijn 5 zonen Jehoeda, Jonathan, Johannan, Elia'zar en Sjime'on samen met een groep Judeese nationalisten tegen de onderdrukking van het Syrische leger in die tijd.

Vandaag de dag kan iemand nauwelijks het heroïsme herkennen van die tijd door alle moderne Asjkenazische tradities van donuts en latkes (aardappel taart) en de dreidel (een tol) draaien of Sefardische tradities van gevulde groenten en couscous want alles is gemengd met de traditie van cadeaus geven om zo iets tegenover het christelijke kerstmis seizoen te zetten.

Het is jammer dat zoveel traditie en zelfs heidendom gemengd is met de nagedachtenis van een heel speciale gebeurtenis in de geschiedenis van Israël. Toen Antiochus Epifanes de Syrische koning een poging ondernam om de Judeese natie uit te roeien in het jaar 171 v. Ch., vochten de Makkabeeën onder hun vader Priester Matityahoe een zware en dappere strijd tegen een veel sterkere tegenstander, het Syrische leger.

Nadat Matityahoe Makkabi stierf nam zijn zoon Jehoeda (ook een Priester) het roer over in de opstand. Jehoeda was de derde zoon van Matityahoe de Hasmoneeër, een Judeese Priester uit het dorp Modin. In 167 v. Ch. begon Matityahoe samen met zijn zonen Jehoeda, Elia'zar, Sjime'on, Johannan en Jonathan een opstand tegen de Seleucidische heerser Antiochus IV Epifanes die al sinds 175 v. Ch. een decreet had uitgevaardigd dat alle Judeese religieuze praktijken verbood. Na de dood van Matityahoe in 166 v. Ch., nam Jehoeda het roer over in de opstand in overeenstemming met de laatste wens van zijn vader op zijn doodsbed. Het eerste Boek der Makkabeeën eert de heldhaftigheid van Jehoeda en zijn militaire inzicht, wat suggereert dat die

sterkten ervoor zorgden dat Jehoeda een voor de hand liggende keuze was als nieuwe kapitein.

In de vroege dagen der opstand kreeg Jehoeda de bijnaam *Makkabi*. Verschillende verklaringen zijn naar voren geschoven voor deze naam zoals dat deze zou afgeleid zijn van het Aramese *maqqaba* ("makebet" in Modern Hebreeuws) wat betekent hamer als erkenning voor zijn kracht in de strijd. Het is ook goed mogelijk dat de naam *Makkabi* een acroniem is voor het vers uit de Thora dat zegt *Mi Kamokha BaElim YHWH* wat men vertaald als "Wie is als U onder de machtigen, o YHWH?" wat dan ook zijn strijdkreet was om zijn troepen te bemoedigen (Exo 5:11). Sommige geleerden houden vol dat de naam een verkorte versie is van het Hebreeuwse *maqgab-YAH hu* (afgeleid van *naqab* "om aan te duiden") wat betekent "diegene die door YHWH werd aangeduid".

Veel van de hedendaagse Hanoeka tradities komen voort uit een fabeltje waar er 9 dagen nodig waren om het Heiligdom van Yahweh opnieuw te wijden en slechts genoeg olie was voor één dag maar toch was er 9 dagen lang olie genoeg. Dit is slechts een fabel en is nergens te vinden in 1 of 2 Makkabeeën en dit zijn de boeken die de hele geschiedenis van deze opstand weergeven. Dit fabeltje werd dus hoogstwaarschijnlijk later toegevoegd als een legende maar het staat vast dat dit geen waar gebeurd verhaal is.

Wat men door de moderne tradities kwijt is geraakt is het feit dat de essentie van Hanoeka niet te vinden is in de draaiende tol of fabeltjes maar in de inwijding van het Heiligdom van Yahweh en het werd zelfs dusdanig geprofeteerd in de Schrift. Het woord *Hanoeka* zelf betekent in het Hebreeuws "ingewijd".

Het Bijbelboek Daniël is hoofdzakelijk een profetisch boek bedoeld voor de eindtijd (Dan 8:17, 12:9+13). Maar het is ook zo dat de historische gebeurtenissen in dat Bijbelboek ook een historische tijdslijn aangeven van Babylon tot Perzië tot Griekenland en dan Rome. Het werd ook geprofeteerd door Daniël dat binnen deze tijdslijn het Heiligdom van Yahweh zou verontreinigd worden 2300 ochtenden en avonden of 1150 dagen lang.

Dan 8:12 En een ontzettend groot leger werd hem gegeven tegen het dagelijks offer; en hij wierp de waarheid ter aarde, en wat hij ook deed, gelukte hem.

Dan 8:13 Toen hoorde ik een zekere apart-gezette spreken, en een andere apart-gezette zeide tot degene die gesproken had: Hoelang zal dit gezicht gelden-het dagelijks offer en de ontzettende overtreding, het prijsgeven van het heiligdom en het vertrappen van het heer?

Dan 8:14 En hij zeide tot mij: **Tweeduizend driehonderd avonden en morgens; dan zal het heiligdom in rechten hersteld worden.**

Er waren twee dagelijks offers, een in de ochtend en een ander in de avond. Deze offers zouden dus 1150 dagen of 2300 ochtenden en avonden niet meer plaatsvinden omdat het altaar van Yahweh zou verontreinigd zijn. Interessant genoeg is het zo dat toen Antiochus Epifanes het altaar van Yahweh verontreinigde door er een zwijn op te verbranden, dat er exact 1150 dagen waren voorbij gegaan voordat de Makkabeeën het Heiligdom van Yahweh konden heroveren en het opnieuw wijden, net zoals het Bijbelboek Daniël zei en dit is dan ook de reden waar de naam Hanoeka (inwijding) vandaan komt.

Hanoeka is geen onderdeel van de 7 ingestelde Feesten van Yahweh en wordt ook nergens in de Schrift bevolen. Hanoeka is bedoeld als meditatie over de her-inwijding van het Heiligdom nadat het terug werd veroverd door Makkabi en gereinigd werd door de Priesterorde. Het verhaal van de olie die 9 dagen duurde is geen feit maar opnieuw een traditie van mensen.

Wat ons brengt bij een gevaarlijke traditie die men op Hanoeka uitvoert, veel gevaarlijker dan donuts en het gaat om de joodse traditie waar men een 9-armige menora die werd gemaakt om de ware 7 armige menora uit het Heiligdom na te bootsen en dit doet men omwille van het 9 dagen brandende olie fabeltje.

Yahweh was heel duidelijk dat niemand de apart-gezette dingen van het Heiligdom mocht nabootsen, inclusief de Priesterlijke kleren, het geurwerk om te offeren en de zalfolie die in gebruik was. Hieronder zou ook vallen het maken en nabootsen van enige meubilair van het Heiligdom zoals de tafel met toonbroden en de Menora, mits deze apart gezet waren voor Yahweh. Door een 9 armige Menora te maken zou het zeker een overtreding zijn van het bovenstaande principe.

Hoe moeten gelovigen vandaag dan kijken naar Hanoeka? Ik mag zeggen als iemand die hier in het land van Israël woont, dat ik treur dat herdenkingen zoals Hanoeka of Poeriem niets meer geworden zijn dan wereldse feestdagen en ik geloof dat geen enkele ware gelovige zou mogen deelnemen in dergelijke wereldse toestanden. Op Poeriem worden de mensen hier in Israël dronken op bevel van de rabbijnen en laten hun kinderen zich verkleden zoals men in het Europese carnaval of het Amerikaanse Halloween doet.

Om eerlijk te zijn is Hanoeka eigenlijk meer een tijd van bezinning dan een tijd van vieren want er valt niets te vieren aan het Hanoeka verhaal mits de inwijding van het Heiligdom van Yahweh niet heeft geleid tot rechtvaardigheid maar tot valse Farizeïsche heerschappij die Yahsjoea' Messias kwam bestraffen en vervangen. Ik geloof wel dat dit een uitstekende tijd is om na te denken over de ware betekenis van het Hanoeka verhaal, waarbij we de gevolgen nagaan van zonde en ons leven opnieuw wijden als apart-gezetten voor Yahweh in Zijn dienst en om uit te zien naar het opnieuw inwijden van het ware derde Heiligdom dat de Messias zal bouwen bij zijn wederkomst.

Zec 6:12 en zeg tot hem: Zo zegt Yahweh der heerscharen: zie, een man, wiens naam is Spruit. **Deze zal uit zijn plaats uitspruiten en hij zal de tempel van Yahweh bouwen.**

Zec 6:13 Ja, hij zal de tempel van Yahweh bouwen en hij zal met majesteit bekleed zijn en als heerser zitten op zijn troon; heilzaam overlage zal er tussen hen beiden zijn. (Koning & Priester)

Daarnaast is het een uitstekende tijd om stil te staan bij de ware betekenis van Hanoeka, door het Sleutel van David artikel dat dit jaar werd geopenbaard en om zo de donuts, tollens en fabeltjes weg te laten. Mogen we van dit komende jaar een echt keerpunt maken in het geestelijke Heiligdom dat Yahsjoea' scheidt door zijn hoogsteigen lichaam; de congregatie.

Joh 2:17 En zijn discipelen herinnerden zich, dat er geschreven is: *“De ijver voor uw huis heeft Mij verteerd.”* (Psa 69:9)

Joh 2:18 De Judeeërs dan antwoordden en zeiden tot Hem: Welk teken toon jij ons, dat jij dit mag doen?

Joh 2:19 **Yahsjoea' antwoordde en zeide tot hen: Breekt deze tempel af en binnen drie dagen zal ik hem doen herrijzen.**

Joh 2:20 De Judeeërs dan zeiden: Zesenzeventig jaren is over deze tempel gebouwd en jij zal hem binnen drie dagen doen herrijzen?

Joh 2:21 **Maar hij sprak van de tempel zijn lichaam.**

Moge de Geest van Yahweh alle apart-gezetten van Yahweh inspireren om ijverig te zijn voor Hem en veel vrucht voort te brengen.